

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

17. An Reigiosi sacris Ordinibus non initati teneantur persolvere Horas
Canonicas, si non intersunt Choro? Idem est de Monialibus. Et multa
quidem discutiuntur in textu hujus Resolutionis pro ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

quaritur, an dicto tempore teneatur Horas Canonicas persolvere?

Idem est de eadem de Apostata, fugitivo, eiectione ad tempus, vel in perpetuum.

Et an saltem, si semel, iterum, aut tertio supra dicti Religiosi omittant Officium divinum, peccent mortaliter? Ex part. 7. tract. 11. & Misc. 2. Resol. 4.

Negativè respondet Caramuèl in Regulam D. Benedicti, disput. 117. num. 1443. vbi dicit. Quicumque Monachi non promoti ad ordines maiores, qui degunt extra Monasterium ad tempus vel in perpetuum, cum licentia, vel sine illa, Apostatae, vel Fugitivi, non teneantur ad officium Divinum. Ratio est manifestissima: quia vel Monachi teneantur ad officium particulare, vel non teneantur. Si non teneantur (vt supra demonstravimus) assertio est per se nota: Si teneantur in Claustro recitare, teneantur propter consuetudinem: atqui extra claustrum non datur talis consuetudo; ergo nec talis obligatio. Minorem probò. De illis quæ rarò accidunt nulla est consuetudo: atqui exitus iunioris Monachi extra Monasterium cum licentia, vel sine illa, est quid rarissimum; ergo nulla de tali re consuetudo esse potest. Ita Bonacina, tractat. de Horis Canon. dist. 1. quest. 2. part. 3. numer. 6. Saltem de Apostata, fugitivo, eiectione ad tempus, vel in perpetuum; sed ratio id etiam extendit ad dimissum ad tempus, vt iam vidimus. Hucusque Caramuèl. Sed Regulares non promoti ad Ordines maiores esse alitercos persolvere penam horarum Canonicarum committere tenent Doctores, vt in part. 6. tractat. 8. resol. 12. observant: vnde dicendum est contra Caramuèlem supradictos etiam extra Claustra manentes teneri ad officium divinum, & si eius opinio est vera, saltem sequeretur, quòd Regulares ante Subdiaconatum itinerantes non teneantur Horas Canonicas persolvere, quia essent extra claustrum; sed consuetudo illos obligans, obligat tam in claustrò, quam extra claustrum. Sed hoc negat Caramuèl, disput. 103. resol. 7. num. 1351. & seq. vbi ex multis rationibus conatur probare Regulares iuniores ante perceptionem Sacrorum Ordinum, nec ex præcepto, nec ex vi Regulæ, neque ex consuetudine in Religionibus recepta teneri officium divinum persolvere. Sed contra amicissimum Caramuèlem vide omnino Eusebium Herrera in decis. Mor. decis. 8. resol. 2. vbi merito inuehitur contra eius sententiam, tanquam communem. Dicendum est igitur ratione consuetudinis Religiosos professos in sacris non constitutos teneri sub mortali horas Canonicas persolvere.

2. Non desinam tamen hic apponere verba Oliverij Bonartij de Horis Canon. lib. 1. cap. 3. n. 12. sic assertentis. Aduerte postmodò non esse improbabile, quod docet Pet. Aragon. 2. 2. quest. 83. arr. 11. ad. 4. Scilicet non tam strictè obligari religiosos huiusmodi professos, atque in sacris constitutos. Quapropter non peccare mortaliter, si semel, iterum, aut tertio omittant: & fauent huic sententiæ multum Caietan. Medina, Barth. Fumus supra citatus, qui de consuetudine obligante dubitant, & plures alij variorum Religionum Doctores, qui de consuetudine officium Canonicum dicendù à singulis extra chorum non ita rigidè loquuntur. Imò Eman. Saerb. Hore, num. 1. dicit probabile esse moniales & religiosos qui non sunt in sacris obligatione Horas legendi liberos esse, addit tamen hoc non esse vni receptum. Dicit etiam potest hanc consuetudinem non ita strictè singulos religiosos ad priuatim recitandum preces horarias in quibusdam saltem or-

dinibus vel Cœnobiis obligare. Hæc Bonartius, sed circa consuetudinem obligantem Religiosos ante ordines sacros ad recitationem Horarum Canonicarum dictum est supra; quoad aliud verò assertum Bonartij non esse mortale si supradicti Regulares iuniores omittant bis vel ter officium divinum ex paritate materiæ asserto esse improbabile, nam vt optime docet Caramuèl vbi supra, disput. 103. n. 1344. Officium divinum materiæ grauis est, & ideo nequit quis obligari ad illud sub leui. Deinde quod semel fit sine peccato graui, si sapius repetatur eo modo quo prius, non erit culpa grauis: ergo si semel potest omitti Officium Diuinum sine mortali culpa, cur non poterit singulis diebus eo modo omitti quod est omnium prima die? ergo in tali casu omitteretur quotidie sine culpa mortali.

3. Dices. Potest Petrus bis aut ter auferte assem vnum à proximo inuito sine culpa graui, non tamen id poterit facere centies. Ergo similiter licet possit bis aut ter Diuinum officium omittere sine culpa graui, peccabit mortifere si centies hoc idem faciat.

4. Respondeo hanc instantiam fundari in natura restitutionis, quæ hic locum non habet. Non potest Petrus centies assem auferte ab inuito, quia teneatur ad restitutionem, & centum asses possunt esse materiæ grauis, quam restituendi obligatio respicit. Verùm alia ratio est quoad officium Diuinum, non enim teneris eas legere, quas hodie omisit; ergo officij materiæ ex multiplicatione non crescit, nec coalescit in vnum, non enim resultat vna omisso centum officiorum, sed remanent centum omissiones disparatæ. Manet igitur firmatum Religiosos iuniores, & omnes alios ita quotidie teneri ad pensum diuini officij, vt si semel omittant, etiam mortaliter peccent.

RESOL. XVII.

An Religiosi sacris Ordinibus non initiati teneantur persolvere Horas Canonicas, si non intersint Choro?

Idem est de Monialibus.

Et multa quidem discutuntur in textu huius Resolutionis pro infirmenda hac consuetudine, & alia multa pro confirmanda hac obligatione.

Et an Religiosus non in Sacris transiens ad Religionem, in qua non est consuetudo recitandi officium Diuinum in Choro, non adstringatur ad rationem illius, quamvis in prima Religione ad eam teneretur?

Et an Subdiaconus ex vi consuetudinis tantum teneatur sub mortali ad recitandum Officium Diuinum? Ex part. 10. tractat. 11. & Misc. 1. Resol. 45.

§. 1. Negatiuam sententiam docet nouissime Martinus de San Ioseph, qui in monita Confessariorum tom. 1. lib. 1. de Ordine, tractat. 10. num. 3. sic ait: No es pequeña dificultad el averiguar si tienen obligacion de rezar el Officio Diuino fuera del Coro los Religiosos moços, que no estan ordenados del Orden de Subdiacono, & las monias. Para declararlo de raz. se ha de suponer, que toda la obligacion, que queden tener estos parece que procede de vno de dos principios, o de precepto que aya en la Regla de alguna Religion, o de costumbre, que se aya introduzido; en quanto al precepto es fuerza confessar, que si le ay en la Regla de qualquiera Religion (como le ay en la nuestra de los Menores) de rezar los Religiosos el Officio Diuino; que obligará à todos los Religiosos

Sup. hoc in quinque precedentibus Ref. & in Ref. seq. cursum in §. vlt. & infra in Ref. 16 §. secundo, & §. Ad id, & in tom. 2. tr. 1. Ref. 87. §. 2. à lin. 5. à ver. constanter, que, & in to. 4. tr. 3. Ref. 20. cursum in §. penult. a mediū verg.

si de modo que si no rezaren, pequen mortalmente contra el Religioso, o Clerigo de Orden Sacro. Graves autem son de parecer, que o bien sea por precepto, o por costumbre, todas las Religiosas, o Religiosas despus de la Profesion dedicadas al Coro, estan obligadas a rezar el Officio Divino so pena de pecado mortal. Pero otros muchos desenden absolutamente lo contrario, que no ay Religion, en la qual los Religiosos, y Religiosas por costumbre se hallen con semejante obligacion de pecado mortal, sino donde huviere precepto, que les obligue a ello; y en onces se la calidad de la culpa mortal, venial, o ninguna, segun fuere tambien la calidad del precepto. Ita ille.

3. Sed ego olim affirmatiuæ sententiæ ad hæc cum Carauelcm, Lessium, & Marchant. & nunc iterum non recedo ab illa, ex consuetudine inducta animo se obligandi, iuxta regulas tradi solitas à Doctoribus ad dignoscendum, quæ consuetudo inducta sit ex obligatione, & quæ ex deuotione? quod alibi à me probatum est. Et vide præter alios adductos, Barboza, de Consuet. Discip. 6. s. 2. §. 7. num. 4. Sed vt Hispanis opponamus, adducam hæc Patrem Guliebium Herrera in Decisionibus Moralibus de statuta Religiosis, decis. 8. num. 2. sic asserentem: Sea pues la costumbre, firmay verdadera sentencia, que los tales Professos tienen obligacion à rezar cada dia so pena de pecado mortal enteramente el Officio Diuino, y ateniendose que esto mismo se dice de las Monias profesas dedicadas al Coro. Esta sentencia comun, y de las Horas Canonicas, y por lo meno es temeridad afirmar lo contrario, y lo sentia ansí el gran Maestro Fray Luis de Leon. Italle: qui postea multas rationes adducens, ad hanc firmendam sententiam, sic ait num. 6. Pruebas tambien nuestra sentencia, por algunos decretos de Pontifices, los quales siempre suponen esta obligacion de rezar cada dia el Officio Diuino en todos los Religiosos Corsitas, y en las Monias. Consta esto de una Bula de Leon X. concedida à la Congregacion Canadulense: adonde dize, que dispensa con los Religiosos, que no estan ordenados de orden Sacro, quando algun dia por la obediencia andan muy ocupados, y no pueden rezar el Officio Diuino y dize que cumplan rezando el Officio de la Virgen, y la mesma dispensacion concede para con los yáoras, mientras que aprenden à rezar el dicho Officio. Luego supone el Pontifice, que las dichas Religiosas tienen obligacion en conciencia à rezar el dicho Officio dentro de fuerà necesaria dispensacion, para exenarlas de pecado mortal. La mesma dispensacion conceden Eugenio IV. y Julio II. como se puede ver en el Manuel Rodriguez, tom. 1. Q. Regal. q. 42. art. 5. y la misma dispensacion concedio Clemente VII. à las Monjas de Santa Clara, suponiendo que las tales Religiosas estan obligadas à rezar cada dia el officio Diuino, y ansí lo estan tambien las Religiosas Corsitas. Pues es la mesma razon de las que de las Monjas. Ita Herrera.

4. Et quidem præter alias rationes, à me alibi adductas, si opinio negatiua esset admittenda, sequeretur absurdum, videlicet quod idem dicendum esset de Subdiacono, nempe non teneri sub mortali dicere officium Diuinum: nam ipsi non tenentur nisi ex consuetudine persoluere Horas Canonicas, vt ex multis probat Leandrus de Sacrament. tom. 2. tract. 6. discip. cum aliis. Vnde merito doctus Pater Baldellus in Tenor. mor. tom. 2. lib. 3. disp. 22. num. 13. loquens de consuetudine Religiosorum, & Monialium persoluedi Horas Canonicas, sic asserit: Et quatenus possit ad mortale, eodem modo illam interpretantur, quo supra diximus de Subdiaconis; qui similiter solent tenentur ex consuetudine, & communiter exi-

stimantur teneri ad mortale; quia eorum consuetudo est inducta ex credulitate obligandi, & per modum legis non scriptæ, & est de re graui, imò, & grauiore, quam sit lex de ieiuniis, de Sacro audiendo, de confitendo semel in anno, de communicando in Paschate, & de similibus, in quibus signanter, & specialiter non exprimitur quod sint ad mortale; quæ tota ratio etiam valet de consuetudine similiter inducta pro Religiosis professis; eamque consuetudinem ita interpretantur communiter viri docti, & timorati. Et hoc totum quod dicimus de viris Religiosis Professis deputatis ad Chorum, quod tenentur sub mortali ad Horas Canonicas, dicendum etiam est de feminis, & de Monialibus similiter Professis & deputatis ad Chorum. Hæc Baldellus, cui adde Pellizzarium vbi infra. Ergo, &c. Ex his cum sententiam negatiuam probabilem vocasset Emanuel Sa verb. Hora Canonica, num. 1. his verbis: Quidam tamen, & Moniales, & c. omnes, qui non sunt in Sacris obligatione liberant, quod etsi probabile, non est vsu receptum. Ita ille. Renet edidit Magister Sacri Palatii in editione Romana correctâ abstulit illa verba. Quod est probabile: & idem in editionibus expurgatis amplius non interueniunt. Vnde illam tanquam probabilem non vult admittete Pellizzarius, tract. de Monial. cap. 6. n. 14. Et hoc dictum esse volo ad confirmandam tantum meam sententiam, non autem ad censurandum aliorum opiniones: nam Ego semper in scribendo, modestia erga viros doctos vsus sum, & vtar vt par est.

RESOL. XVIII.

An privilegium Eadgeny IV. concessum Benedicinis, & Gregori XII. Patribus Societatis, vt eorum Professi nondum in Sacris constituti non teneantur persoluere Horas Canonicas, si communicabile aliis Religiosis? Et deducitur, an Moniales, & professi Religionum nondum in Sacris Ordinibus initiati sint adstricti ad persoluendum Horas Canonicas ex consuetudine? Exp. 11. n. 3. & Misc. 3. Ref. 17.

§. 1. Non defuere aliqui nouitarum amatores, & ad laxiorem vitam inclinati, affirmatiuæ sententiæ adhaerentes ex communicatione priuilegiorum, quam inter se habent ferè omnes Religiones, vt patet ex Bullis Pontificiis alibi à me adductis. Posset aliquis hanc sententiam confirmare auctoritate Mandosij, & Felini in tr. de priv. ad instar q. 4. vbi ait, Generalem concessionem priuilegiorum, referentem se ad privilegia alteri concessa, non minus operari, quam si priuilegiato omnia, & singula alterius priuilegia sigillatim, ac specificè concessa, illaque in concessione feriatim narrata fuissent, quia relatum dicitur esse in referente. I. asse toto ff. de hered. Inst. & ita refert consuluus Stephan. Bertrand. consil. 149. Illud est generale n. 2. volum. 1. in antiq. Card. Paris. consil. 22. Mandatum n. 5. l. 4. & ante eos Oldrad. consil. 300. factum tale est n. 8. vers. & præsertim in casu nostro, eandemque sententiam videntur supponere aliqui recentiores,

Alibi præter Ref. positas infra in annor. §. Falsum est, huius Ref. n. tom. 2. tr. 1. ex Ref. 9. lege à lin. 7. §. 1. & seq.

ANNAE
III. IV. V
E. III